

මහාතණ්හාසංඛය සූත්‍රය (පළමු කොටස)  
13.10.2018 - ශ්‍රී ලංකාරාමය  
නවසීලන්තය

නමෝතස්ස හගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස  
නමෝතස්ස හගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස  
නමෝතස්ස හගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස

හොඳයි, අද මේ සූත්‍ර දේශනාවෙන් අපි මේ පින්වතුන්ට කියලා දෙන්නා වූ ධර්ම කරුණු ටික ඉතාමත් හොඳින් තේරුම් ගන්න අවබෝධ කරගන්න ලැබේවා කියලා මෙහිත්‍රියෙන් ප්‍රාර්ථනා කරනවා. මේක ඉතා දීර්ඝ සූත්‍ර දේශනාවක්. මේකේ තිබෙන්නා වූ කරුණු එක දවසකින් ඉගෙන ගන්න පුළුවන් කමක් නෑ. ඒ උනාට අපි බලමු පුළුවන් විදියට මේකේ තිබෙන කරුණු ටික එකතු කර ගන්න. මේ සූත්‍රය මේ විදියට දිග හැරෙනවා.

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>එවං මෙ සූතං -</p> <p>එකං සමයං හගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ.</p> <p>තෙන බො පන සමයෙන</p> <p>සාතිස්ස නාම භික්ඛුනො කෙවට්ටපුත්තස්ස</p> <p>එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං හොති -</p> <p>“තථාහං හගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි</p> <p>යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සන්ධාවති සංසරති අනඤ්ඤ”න්ති.</p> | <p>මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. (ආනන්ද ස්වාමීන්වහන්සේගේ ප්‍රකාශනය).</p> <p>එක් සමයක භාග්‍යවත් බුදුරජාණන් වහන්සේ සැවැත්තුවර අනාඨපිණ්ඩික සිටුතුමාගේ ජේතවනාරාමයේ වැඩ සිටිනවා.</p> <p>ඒ කාලයේදී</p> <p>ඒ කාලයේදී කේවට්ට පවුලෙන් ඇවිල්ලා මහණ වූ සාති කියලා භික්ෂූන් වහන්සේට</p> <p>මේ විදියට පාපි වූ දෘෂ්ඨියක් පහළ උනා. ඒ තමයි</p> <p>“භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ අයුරින් දේශනා කරන ධර්මයක් මම දනිමි -</p> <p>එකම විඤ්ඤාණය සංසාරයේ නොවෙනස්ව ගමන් කරයි, අනිකක් නොවෙයි”.</p> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

කෙවට්ටපුත්‍ර වූ සාති භික්ෂුවට පහළ වූ මිත්‍යා දෘෂ්ඨිය තමයි එකම විඤ්ඤාණයක් හවයෙන් හවයට ගමන් කරනවා, වෙන මොකක් වත් නොවෙයි කියන මිත්‍යා දෘෂ්ඨිය. අට්ඨකතාවේ විස්තරයට අනුව මේ භාමුදුරුවෝ ඒ තරම්ම උගත් භාමුදුරුවෝ කෙනෙක් නොවෙයි. සාමාන්‍යයෙන් ජාතක දේශනාවල් කරමින් හිටපු ස්වාමීන්වහන්සේ කෙනෙක්. බුදුරජාණන් වහන්සේ ජාතක දේශනාවල් කරන කොට මේ භාමුදුරුවෝ අහගෙන ඉන්නවා. අපි හිතමු උදාහරණයකට නිමි රජපුරුවෝ ඒ ජීවිතියෙන් නිමි රජපුරුවෝ හැටියට වුන උනා. වුන වෙලා දිව්‍යලෝකයේ ඉපදුනා. දිව්‍යලෝකයේ ඉපදිලා එහෙ හිටියා. ඒ විඤ්ඤාණය තව තැනකට ගියා. ඊට පස්සේ මහෙෂ්ඨ පණ්ඩිතයෝ උනා. ඔය විදියට ඒ ඒ තැන් වලට එකම විඤ්ඤාණය තමයි යන්නේ. නමුත් ශරීරය කැඩෙනවා, ශරීරය වෙන් වෙනවා, ශරීරය

දිරනවා. ශරීරය කැඩීලා බිඳිලා ජරාවට ගිහිල්ලා පස් බවට පත්වෙනවා. නමුත් විඤ්ඤාණ එහෙම වෙන්නේ නෑ කියලා.

දැන් ධර්මතා කීයක් තිබෙනවාද? ධර්මතා තිබෙනවා ඊක්. රූප ස්කන්ධය තිබෙනවා. වේදනාව තිබෙනවා. සංඥාව තිබෙනවා. සංස්කාර ස්කන්ධය තිබෙනවා. විඤ්ඤාණ ස්කන්ධය තිබෙනවා. බාහිර මිනිස්සුන්ට හොඳටම පැහැදිලියි මේ ශරීරය බිඳෙවා කැඩෙනවා කියලා. ඊළඟට වේදනාව ගත්තොත් ඒකත් වෙනස් වෙනවා. සෑප වේදනා දුක් වේදනා උපේක්ෂා වේදනාව වශයෙන්. සංඥාවලුත් වෙනස් වෙනවා. සංස්කාරයෝත් වෙනස් වෙනවා. එතකොට රූපයයි වේදනාවයි සංඥාවයි සංඛාරයයි වෙනස් වෙනවා. ඒවා වෙනස් උනාට විඤ්ඤාණය වෙනස් වෙන්නේ නෑ. විඤ්ඤාණය වෙනස් නොවී එක දිගට ගමන් කරනවා සැරිසරනවා, දිගට යනවා. ඒ නැතුව වෙන මොකක්වත් නෑ (සන්ධාවනි සංසරති අනඤ්ඤ”න්ති) මෙන්න මේ විදියට තමයි බුදුරජාණන්වහන්සේ බණ දේශනා කරන්නේ කියලා මේ සාති භික්ෂුවට දෘෂ්ඨියක් පහළ උනා. ඒ දෘෂ්ඨිය පහළ වෙලා ඒ භාමුදුරුවෝ ඒක හැමතැනම කියමින් යනවා. මේක භික්ෂුන් වහන්සේලාට ආරංචි උනා. මේ ස්වාමීන්වහන්සේ ගැඹුරු ධර්මයක් හදාරලා නෑ. මේ සිද්ධිය වෙන්නේ බුදුරජාණන්වහන්සේගේ කාලයේ.

|                                                                                     |                                                                                                                                              |
|-------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| අස්සොසුං බො සම්බහුලා භික්ඛු                                                         | මේ ගැන බොහෝ භික්ෂුන්වහන්සේලාට අහන්න ලැබුණා,                                                                                                  |
| ‘සාතිස්ස කිර නාම භික්ඛුනො කෙවට්ඨපුත්තස්ස ඵවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං -          | කෙවට්ඨපුත්ත වූ සාති නම් භික්ෂුවට පහළ වූ මිත්‍යා දෘෂ්ඨිය -                                                                                    |
| ‘තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමී යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සන්ධාවනි සංසරති, අනඤ්ඤ”න්ති. | එකම විඤ්ඤාණය වෙනස් වෙන්නේ නැතිව ආත්මයෙන් ආත්මයට ජීවයෙන් ජීවයට ගමන් කරනවා කියලා දෘෂ්ඨියක් ඇති වූ බව අනිත් ස්වාමීන්වහන්සේලාට දැන් ගන්න ලැබුණා. |
| අථ බො තෙ භික්ඛු යෙන සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො තෙනුපසඨකමීසු;                          | ඒ ස්වාමීන්වහන්සේලා කේවට්ඨ පුත්ත සාති භික්ෂුව ළඟට යනවා.                                                                                       |
| උපසඨකමීත්වා සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුත්තං ඵතදවොචුං -                                   | ගිහිල්ලා මෙහෙම අහනවා.                                                                                                                        |

ඒ ස්වාමීන්වහන්සේලා එක පාරටම චෝදනා කරන්නේ නෑ සාති භික්ෂුවට. ඒ භික්ෂුන් වහන්සේලා ඒ භාමුදුරුවෝ ගාවට ගිහිල්ලා මෙසේ අසනවා.

|                                                                                 |                                                                                                           |
|---------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| “සච්චං කිර තෙ, ආවුසො සාති, ඵවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං - ‘තථාහං භගවතා ධම්මං | “ඇවැත්නි ඔබ වහන්සේට නොවෙනස් වූ විඤ්ඤාණයක් ආත්මයෙන් ආත්මයට යනවා, අනෙකක් නොවෙයි කියලා පාපී වූ දෘෂ්ඨියක් පහළ |
|---------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                  |                                                     |
|------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|
| දෙසිනං ආජානාමී යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සන්ධාවති සංසරති, අනඤ්ඤ”න්ති? | උනා කියලා දැන ගන්න ලැබෙනවා. ඒක ඇත්තද?” කියලා අහනවා. |
|------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|

ඒ වේලාවේ සාති භික්ෂුව මෙසේ ප්‍රකාශ කරනවා.

|                                                                                                        |                                                                        |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|
| “එවං ඛ්‍යා ඛො අහං, ආචුසො, භගවතා ධම්මං දෙසිනං ආජානාමී යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සන්ධාවති සංසරති, අනඤ්ඤ”න්ති. | “බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරලා තිබෙන ධර්මයට අනුව මම ඔය විදියටයි දන්නේ”. |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|

ඒ භාමුදුරුවෝ ‘එහෙම නොවෙයි’ කියලා කිව්වේ නෑ. බුදුරජාණන්වහන්සේගේ කාලයෙන් හිටියා සමහර හරි කටකාර අය. ඒ අයට වචන එනවා හෝ ගාල. හෝ ගාල කියන්න පුළුවන්. යම් කිසි දෙයක් අහගෙන ඉන්නකොට අපිට ඒකෙ වරදක් හොයන්න සෑහෙන කල් යනවා. නමුත් කෙනෙක් විනාඩියක් කථා කරනවා නම් වැරදි හොයන්නා වූ කෙනාට වැරදි පහක් විතර හොයා ගන්න පුළුවන්. ඒ වගේ වර්ත තිබෙනවා. ඒවාගේම තමයි ඒවාට අනිත් පැත්තට විවේචනාත්මකව කියන්න පුළුවන් සමහර අය ඉන්නවා. ඒක හැටියක්. සමහර අයගේ කථා ස්වරූපය හරි රළුයි. ගොරෝසුයි. ගැලපුනත් නොගැලපුනත් එහෙම කියන අය බුදුරජාණන්වහන්සේගේ කාලයෙන් හිටියා. බුදුරජාණන්වහන්සේගේ කාලයේදී තමයි මේකත් සිද්ධ වෙන්නේ.

ඊළඟට ඒ ස්වාමීන්වහන්සේලා මෙහෙම වැඩක් කළා.

අට ඛො තෙ භික්ඛු සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුත්තං එතස්මා පාපකා දිට්ඨිගතා විවෙචෙතුකාමා සමනුයුඤ්ජන්ති සමනුගාහන්ති සමනුභාසන්ති -

සාති ස්වාමීන්වහන්සේගෙන් මේ කරුණ අහලා ඒ යහපත් ගුණවත් ස්වාමීන්වහන්සේලා ධර්මානුකූලව හිතනවා ‘මේ සාති භික්ෂුවට මේක පාපී දෘෂ්ඨියක්. මේක මේ ස්වාමීන්වහන්සේට අනර්ථයක්. ඒ විතරක් නොවෙයි ඒ ස්වාමීන්වහන්සේ පසු පස යන්නා වූ විශාල පිරිසකට අනර්ථයක්’ කියලා. බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා නොකළ මිත්‍යා දෘෂ්ඨියක් බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කළා කියලා මේ සාති භික්ෂුව සමාජ ගත කරනවා. ඒක පාපයක්. ඒක නිසා අනිත් භාමුදුරුවරු ඒ ස්වාමීන්වහන්සේගේ දෘෂ්ඨිය වැරදියි කියලා පෙන්නලා දෙන්න, ඒ වාගේම විවේචනය කරමින් ඒ ස්වාමීන්වහන්සේට වටහා දෙන්න මේ විදියට ප්‍රකාශ කරනවා.

“මා එවං, ආචුසො සාති, අවච = “ඇවැත්නි සාති ඔය විදියට කියන්න එපා.

මා භගවත්තං අඛිභාචික්ඛි = බුදුරජාණන් වහන්සේට ඛණින්නවත් ඛණින්නවත් එපා.

න හි සාධු භගවතො අඛිභක්ඛානං = බුදුරජාණන්වහන්සේට වෝදනා කිරීම බැණ වැදීම බැණනවීම හොඳ එකක් නම් නොවෙයි’ යනුවෙන්.

ඛණින්නවා කියලා කියන්නේ කොහොමද? දැන් ඔය කථාව අහපු තවත් අය හිටියොත් ඒ අය බුදුරජාණන්වහන්සේට ඛණින්නවා. ‘ඔය ඉන්නේ ගෞතමයන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයෝ. ඔන්න ගෞතමයන් වහන්සේ ගෝලයන්ට උගන්නලා තිබෙන හැටි’ කියලා බුදුරජාණන්වහන්සේටත් දොස් කියනවා. එතකොට ඒ දොස් කියන්නා වූ අය පවු කර ගන්නවා. අකුසල් වඩා ගන්නවා.

බුදුරජාණන්වහන්සේට නින්දාවක් කෙරෙන දොස් පවරන මාර්ගයක් ඒක. ඒ හරහා අනිත් අයගේත් අපාය ගමන හදා ගන්න ක්‍රමයක්.

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>න හි හගවා එවං වදෙය්‍ය</p> <p>අනෙකපරියායෙනාවුසො සාති<br/>පටිච්චසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණං චුත්තං හගවතා</p> <p>අඤ්ඤත්‍ර පච්චයා නත්ථි විඤ්ඤාණස්ස සම්භවො</p> <p>එවම්පි බො සාති භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තො තෙහි<br/>භික්ඛුහි සමනුසුඤ්ජියමානො සමනුගාහියමානො<br/>සමනුභාසියමානො</p> <p>තදෙව පාපකං දිට්ඨගතං ටාමසා පරාමාසා<br/>අභිනිවිස්ස වොහරති</p> <p>“එවං බ්‍යා බො අහං, ආවුසො, හගවතා ධම්මං<br/>දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං<br/>සන්ධාවති සංසරති අනඤ්ඤ”න්ති.</p> | <p>කචදාකචත් බුදුරජාණන්වහන්සේ මෙහෙම නම්<br/>කියන්නේ නෑ කියලා ඒ භික්ෂුන් වහන්සේලා<br/>කියනවා.</p> <p>ඇවත් සාති නොයෙක් ආකාරයෙන්<br/>බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කරලා තිබෙන්නේ<br/>විඤ්ඤාණය පටිච්චසමුප්පන්න බවයි. ඒ කියන්නේ<br/>හේතුවකින් හටගන්නා වූ විඤ්ඤාණයක් බවයි.</p> <p>(අඤ්ඤත්‍ර පච්චයා) ප්‍රත්‍යයක් නැති කල්හි<br/>විඤ්ඤාණය හට ගැනීමක් සම්භවයක් නෑ.</p> <p>මේ විදියට ඒ භික්ෂුන් වහන්සේලා මේ සාති<br/>භික්ෂුන්වහන්සේට විවේචනය කරලා කරුණු<br/>පැහැදිලි කරලා කිව්වත්</p> <p>ඒ දෘෂ්ඨියට තදින් ඇලිලා තදින් බැඳිලා තදින්<br/>ග්‍රහණය වෙලා තිබෙන්නේ,</p> <p>එකම විඤ්ඤාණයක් හවයෙන් හවයට ගමන්<br/>කරනවා කියන ධර්මයක් බුදුරජාණන් වහන්සේ<br/>දේශනා කළා කියලා ඒ සාති භික්ෂුව තදින්<br/>පිළිඅරගෙන.</p> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

සාති භික්ෂුවට ඒ දෘෂ්ඨිය තදින්ම කා වැදිලා තිබෙන්නේ. ඒ භික්ෂුන්වහන්සේලා එහෙම කිව්වා කියලා එයා ඒ දෘෂ්ඨිය අත හරින්නේ නෑ. යම් කිසි දෘෂ්ඨියක් වැදුනොත් ඒක අරින්න හරි අමාරුයි. හේතුව ඒ දෘෂ්ඨියත් එක්ක පුද්ගලයෙක් බිහිවෙනවා. යම්කිසි කෙනෙක් දෘෂ්ඨියක් හදා ගත්තොත්, වැරදි සංකල්පයක් හදා ගත්තොත් ඒ තුල ආචාර්ය වරයෙක් වගේ බරපතල මාන්තයෙන් පිම්බිව්ව පුද්ගලයෙක් නිර්මාණය වෙනවා. ඒ පුද්ගලයාටත් බැඳෙනවා, ඒ වාගේම ඒ දෘෂ්ඨියත් තදට බැඳෙනවා. එහෙම උනහම ඒ කෙනා ඒ දෘෂ්ඨිය අයිත් කරන්නේ නෑ. අයිත් කරන්නේ නැත්තේ ඒ දෘෂ්ඨියෙන් ජනප්‍රිය උනහම ඒ පාපි වූ දෘෂ්ඨියෙන් ප්‍රසිද්ධ උනහම ඒ ප්‍රසිද්ධිය නැති වෙනවා කියලා කියන්නේ ඒ මනුස්සයා කඩා වැටෙනවා කියන එක. ඒක නිසා එයා ඒ දෘෂ්ඨිය අත හරින්නේ නෑ. ඒවගේම ඒ දෘෂ්ඨිය එයාට ගැලපෙන විදියට හොඳට කරුණු කාරණා ඇතුළු පදන් වෙලා තිබෙන්නේ. එයාට තහවුරු කරගන්න පුළුවන් තරමේ පදමක් හැදිලා තිබෙනවා. ඒක ටිකෙන් එහාට එයා යන්නේ නෑ. ඒ ටිකෙන් එහාට හිතන්නෙත් නැත්තේ අනිත් ඒවා හිතුවොත් එහෙම මේක දුර්වල වෙලා දෙදරලා යනවා. ඒ තමයි දෘෂ්ඨියේ හැටි. දෘෂ්ඨිය කියලා කියන්නේ ප්‍රඥාව වගේ ප්‍රඥාවේ ස්වරූපයෙන් වැඩ කරන්නා වූ පාපි වූ අදහසක්. දැන් මේ කාලේ හැටියට ඉක්මනට මේවා පැතිරෙනවා. ඒ කාලෙත් ඉතා වේගයෙන් යම් යම් දේවල් පැතිරිලා තිබෙනවා. වෙළඳාමෙහුත් ඒ

වාගේම සමහර ඒවා දෙව් දේවතාවෝ හසුරුවලා තිබෙනවා. ඔය ක්‍රමවලට මේවා පැතිරිලා තිබෙනවා. මිනිස්සුන්ට දේවල් දැන ගන්න හරිම උවමනා කමක් තිබෙනවා. මිනිස්සු හරි curious.

මහත්මයෙක් - ස්වාමීන්වහන්සේ අර මංගල කරුණු සම්බන්ධයෙනුත් කෝලාහයක් ඇති උනා නේද?

ස්වාමීන්වහන්සේ - ඔව් ඒක දිව්‍යලෝකයටත් ගියා. මනුස්ස ලෝකයෙන් පටන් ගත්ත එක දිව්‍යලෝකයට ගිහිල්ලා දිව්‍ය ලෝකයෙන් තමයි ප්‍රශ්නයක් හැටියට ආවේ. දෙව් දේවතාවෝ පවා පක්ෂග්‍රාහී වෙනවා. ඒකට හේතුව ඒ ඔක්කොම කෙලෙස් නසපු අය නොවෙන නිසා. ආර්ය දෙව්වරුත් ඉන්නවා. සමහර වෙලාවට වැඩි ධර්මයක් දන්නේ නෑ. ඒ අය කාම භෝගී ජීවිත ගත කරන අය. එක වෘක්ෂ දේවතාවෙකුගේ විමානය පිහිටා තිබෙන ගහේ මුල වැලක් හැදෙනවා. ඒක නිසා ඒ දෙවියා අඩනවලු. ඇයි ඒ? හේතුව අර වැල හැදිගෙන හැදිගෙන උඩට ආවොත් ඒ ගහ මැරෙනවා. ඒ දෙවියට ක්‍රමයක් නෑ ඒ වැල අයිත් කරගන්න. නමුත් අපි ඔක්කොම security බාර දෙන්නේ දෙවියන්ට. නමුත් විමානය ආරක්ෂා කරගන්න බෑ. ඉතින් ඔය වගේ ස්වභාවයක් තිබෙන්නේ. දෙව් ගොල්ලොත් පක්ෂග්‍රාහී වෙනවා. ඒක නිසා හරිම හයානකයි.

ප්‍රධාන වශයෙන් දෘෂ්ඨි දෙකක් තිබෙනවා. එකක් තමයි උච්ඡේදවාදය. අනිත් එක තමයි සාස්වත වාදය. සාස්වත දෘෂ්ඨිය හැදෙනවා උච්ඡේද දෘෂ්ඨිය හැදෙනවා. උච්ඡේද දෘෂ්ඨිය කියන්නේ මරණයෙන් පස්සේ ඉස්සරහට මොකක්වත් නෑ කියලා බාර ගන්න එක. කර්මයකුත් නෑ. ඵලයකුත් නෑ කියලා ඒ අය භාර ගන්නවා. සාස්වත දෘෂ්ඨිය කියලා කියන්නේ වෙනස් වෙන්නේ නැතුව දිගටම පවතිනවා කියන කාරණය පිළිගැනීම. ආත්ම දෘෂ්ඨියත් ඒකට අයිතියි. මොකක් හරි දෙයක් බාර ගන්නවා නම් දැඩිකොට දිගට තිබෙනවා කියලා, ඒකට කියනවා සාස්වත දෘෂ්ඨිය කියලා.

නැවතත් සූත්‍ර දේශනාවට.

|                                                                                          |                                                                                       |
|------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| යතො බො තෙ භික්ඛු නාසක්ඛිංසු සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුත්තං එතස්මා පාපකා දිට්ඨිගතා විවෙචෙනුං, | මේ භාමුදුරුවරු කරුණු පැහැදිලි කළත් සාති භික්ෂුවගේ මිත්‍යා දෘෂ්ඨි නැති කරන්න බැරි උනා. |
|------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|

දැන් මේ සාති භික්ෂුවට තිබුණ දෘෂ්ඨිය මොකක්ද? එකම විඤ්ඤාණය සංසාරයේ ආත්මයෙන් ආත්මයට ජීවයෙන් ජීවයට ගමන් කරනවා, වෙන මොකක් වත් නොවෙයි කියලා. ඒකට හේතුව බෝධිසත්වයන් වහන්සේ එක ජීවිතියකින් ඊළඟ ජීවිතියක උපදිනවා කියලා ජාතක දේසනා වල තිබෙනවා. සම්මුති දේසනාවල් වල රැඳෙනකොට ඔය වැඩේ වෙනවා. ඒක නිසා බුදුරජාණන්වහන්සේ ජාතක දේසනාවක් දේසනා කරලා එතැනින් නවතින්නේ නෑ. ජාතක දේසනාවේ කෙළවර වතුරාර්ය සත්‍යය ධර්මය විස්තරයක් තිබෙනවා හේතු ඵල මිශ්‍රණයක් එක්ක. ඒ හරියට යන්නේ නෑ. කලා සාරයෙන් නවතිනවා. කලාවල තිබෙන්නේ පුද්ගලයින්, රටක්, නගරයක්, යුද්ධයක්, ස්ථානයක්, මාළිගාවක් වගේ දේවල්. ඒ කලා සාරය පමණක් වින්දනය කරනවා, හේතු ඵල ධර්ම භෝගයන්ගේ නෑ. එතකොට සාස්වත දෘෂ්ඨියට යන්න ඒක හේතු වෙනවා.

|                                        |                                                                  |
|----------------------------------------|------------------------------------------------------------------|
| අට බො තෙ භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසඬකම්භු; | ඒ ස්වාමීන්වහන්සේලා එතනින් අයිත් වෙලා බුදුරජාණන් වහන්සේ ළඟට ගියා. |
|----------------------------------------|------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>උපසඬකම්ත්වා භගවත්තං අභිවාදෙන්වා එකමන්තං නිසිදිංසු.</p> <p>එකමන්තං නිසින්නා බො තෙ භික්ඛු භගවත්තං එතදවොචුං -</p> <p>“සාතිස්ස නාම, භන්තෙ, භික්ඛුනො කෙවට්ඨපුත්තස්ස එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං -</p> <p>‘තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමී යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සන්ධාවති සංසරති, අනඤ්ඤ’න්ති.</p> <p>අස්සුම්භ බො මයං, භන්තෙ, සාතිස්ස කීර නාම භික්ඛුනො කෙවට්ඨපුත්තස්ස එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං - ‘තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමී යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සන්ධාවති සංසරති, අනඤ්ඤ’න්ති.</p> <p>අපං බො මයං, භන්තෙ, යෙන සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො තෙනුපසඬකම්මිහ;</p> | <p>එහෙම ගිහිල්ලා බුදුරජාණන්වහන්සේට වන්දනා කරලා පසෙකින් වාඩි උනා.</p> <p>පැත්තකින් වාඩිවූ භික්ෂුන් වහන්සේලා බුදුරජාණන්වහන්සේට මෙසේ පවසනවා.</p> <p>“ස්වාමීනී බුදුරජාණන්වහන්ස සාති කියන්නා වූ කෙවට්ඨපුත්ත ස්වාමීන්වහන්සේට මේ වගේ පාපි වූ දෘෂ්ඨියක් පහළ වෙලා -</p> <p>භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ වගේ ධර්මයක් දේශනා කරලා තිබෙන වාලු - ඒ තමයි නොවෙනස් වූ විඤ්ඤාණයක් ආත්මයෙන් ආත්මයට සැරිසරනවා කියලා.</p> <p>ස්වාමීනී අපිට අහන්න ලැබුණා උන් වහන්සේගේ ඒ පාපි දෘෂ්ඨිය ගැන.</p> <p>මෙහෙම අහන්න ලැබිලා අපි ඒ පාපි භික්ෂුව ගාවට ගියා,</p> |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

ඊළඟට ඒ භික්ෂුන් වහන්සේලා බුදුරජාණන් වහන්සේට පවසනවා එහෙම ගිහිල්ලා ඒ සාති භික්ෂුවට කරුණු කාරණා පෙන්නලා උත්සාහ කළා ඒ දෘෂ්ඨිය අයින් කරන්න. බුදුරජාණන්වහන්සේ එවැනි බණක් දේශනා කරන්නේ නෑ කියලා කිව්වත් ඒක ඒ භාමුදුරුවෝ භාර ගත්තේ නැති බවත් ඒ දෘෂ්ඨිය අයින් කරන්නේ නැති බවත් සිදුවූ සියල්ල මේ විදියට බුදුරජාණන් වහන්සේට මතක් කළා. ඒ වෙලාවේදී බුදුරජාණන් වහන්සේ එක්තරා භික්ෂුවක් ආමන්ත්‍රණය කරනවා = අපං බො භගවා අඤ්ඤතරං භික්ඛුං ආමන්තෙසී.

|                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                       |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>“එහි ත්වං භික්ඛු, මම වචනෙන සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුත්තං ආමන්තෙහි - ‘සත්ථා තං, ආචුසො සාති, ආමන්තෙහි’”ති.</p> <p>‘එවං, භන්තෙ’ති බො සො භික්ඛු භගවතො පටිස්සුත්වා යෙන සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො තෙනුපසඬකම්;</p> | <p>“මහණ ඔබ ගිහිල්ලා ඒ සාති භික්ෂුවට මගේ වචනයෙන් කථා කරන්න ‘ශාස්තෘන් වහන්සේ ඔබට කථා කරනවා කියලා කියන්න’ කියලා පණිවිඩයක් ඇරියා.</p> <p>‘හොඳමයි ස්වාමීනී භාග්‍යවතුන් වහන්ස කියලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය භාර අරගෙන සාති භික්ෂුන් වහන්සේ ගාවට ගියා.</p> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>උපසඬකම්භ්වා සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ටපුත්තං එතදවොච - “සත්ථා තං, ආවුසො සාති, ආමන්තෙති”ති.</p> <p>‘එවමාවුසො’ති බො සාති භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තො තස්ස භික්ඛුනො පටිස්සුත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්; උපසඬකම්භ්වා භගවත්තං අභිවාදෙන්වා එකමත්තං නිසිදි.</p> | <p>ගිහිල්ලා සාති භික්ඛුවට ‘බුදුරජාණන්වහන්සේ ඔබට කථා කරනවා’ කියලා කියනවා.</p> <p>එසේය, ඇවැත්නි කියලා සාති භික්ඛුව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගාවට වැඩලා බුදුරජාණන්වහන්සේට වන්දනා කරලා පැත්තකින් වාඩි උනා.</p> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

දැන් මේ සාති භික්ඛුව බුදුරජාණන්වහන්සේ ළඟට වැඩියහම බුදුරජාණන්වහන්සේ එක පාරටම දොස් කිව්වේ නෑ. ආර්යන්වහන්සේලාගේ ක්‍රමයක් තිබෙනවා. ආර්යන්වහන්සේලාගේ පිළිවෙතක් තිබෙනවා. ආර්යන් වහන්සේලාගේ ඒ පිළිවෙත ආර්යන් වහන්සේලාගේ ක්‍රමය තමයි ඉස්සර වෙලාම බලනවා ඒක ඇත්තද කියලා. වැරද්ද කරන කෙනාගේම වචනයෙන්ම ඒ ගැන දැනගන්නවා. ඒක නිසා බුදුරජාණන්වහන්සේ මෙසේ ප්‍රශ්න කරනවා.

|                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>“සච්චං කිර, තෙ, සාති, එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පත්තං - ‘තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමී යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සන්ධාවති සංසරති, අනඤ්ඤ’”න්ති?</p> | <p>“සාති ඔබට මේ වගේ පාපි දෘෂ්ඨියක් පහළ උනා කියලා කියන්නේ ඇත්තද? ඒ දෘෂ්ඨිය තමයි නොවෙනස් වූ විඤ්ඤාණයක් ආත්මයෙන් ආත්මයට සැරිසරනවා, වෙන එකක් නොවෙයි” කියලා.</p> |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

එහෙම ඇහුවහම ඒ සාති භාමුදුරුවෝ බුදුරජාණන් වහන්සේ ඉස්සරහ පිටම බුදුරජාණන්වහන්සේගේ පා මුල වැද වැටිලා කියනවා එසේ නොවෙනස්ව භවයෙන් භවයට සැරිසරන විඤ්ඤාණයක් තිබෙනවා කියලා බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කරන බව ඔහු දන්නා බව.

|                                                                                                               |                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>“එවං ඛ්‍යා බො අහං, භන්තෙ, භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමී යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සන්ධාවති සංසරති, අනඤ්ඤ”න්ති.</p> | <p>‘ස්වාමීනි එසේය, ‘මේ එකම විඤ්ඤාණයක් භවයෙන් භවයට ගමන් කරන බවත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් එසේ ධර්මය දේශනා කරනලද බව මම දනිමි’.</p> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

එවිට බුදුරජාණන්වහන්සේ සාති භික්ඛුවගෙන් මෙසේ ප්‍රශ්න කරනවා.

|                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>“කතමං තං, සාති, විඤ්ඤාණ”න්ති?</p> <p>“ස්වායං, භන්තෙ, වදො වෙදෙය්‍යො තත්‍ර තත්‍ර කල්‍යාණපාපකානං කම්මානං විපාකං පටිසංවෙදෙති”ති.</p> | <p>“සාති, ඒ වෙනස් නොවී භවයෙන් භවයට ගමන් කරන විඤ්ඤාණය කුමක්ද? කියලා.</p> <p>‘ස්වාමීනි යම් කිසි තැනක හොඳ හෝ වේවා නරක හෝ වේවා කර්මයක විපාක විඳිනවා නම් ඒ ඒ විදියට කියවෙන්නා වූ විඤ්ඤාණයක් ගමන්</p> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|  |                                                                          |
|--|--------------------------------------------------------------------------|
|  | කරනවා කියන කථාව තමයි මම මේ කියන්නේ' කියලා ඒ හික්මුන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කළා. |
|--|--------------------------------------------------------------------------|

මේ සාති හික්මුවට තිබෙන දෘෂ්ඨිය තමයි යම් කිසි කෙනෙක් යම් කිසි අවස්ථාවකදී පිනක් කරලා ඒ පිනෙහි විපාකය විඳින අවස්ථාවේදී ඒ විඳින්නෙත් ඒ පින කරපු හිතම තමයි කියන එක. එවිට බුදුරජාණන්වහන්සේ නැවතත් සාති හික්මුවගෙන් මෙසේ ප්‍රශ්න කරනවා.

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>“කස්ස නු බො නාම ත්වං, මොසපුරිස, මයා එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාසි?</p> <p>නනු මයා, මොසපුරිස, අනෙකපරියායෙන පටිච්චසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණං චුත්තං, අඤ්ඤානු පච්චයා නත්ථි විඤ්ඤාණස්ස සම්භවොති?</p> <p>අප ව පන ත්වං, මොසපුරිස, අත්තනා දුග්ගහිතෙන අමිහෙ වෙව අබ්භාවික්ඛසි, අත්තනාඤ්ච බණ්ඩ, බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවසි. තඤ්භි තෙ, මොසපුරිස, භවිස්සති දීඝරත්තං අහිතාය දුක්ඛායා”ති.</p> | <p>“හිස් පුරුෂය මා විසින් කාට මේ වගේ බණක් දේශනා කරන ලද බව ඔබ දන්නේ?</p> <p>මම නොයෙක් ආකාරයෙන් කියලා දුන්නේ මේ විඤ්ඤාණය පටිච්චසමුප්පන්නයි, (අඤ්ඤානු පච්චයා) ප්‍රත්‍යය නැතුව විඤ්ඤාණයක් හට ගන්නේ නැති බව නොවේද?</p> <p>ඒ උනත් හිස් පුරුෂය තමා විසින් වරදවා ගත් මේ දැනීමෙන් අපිටත් දොස් පවරනවා. තමාගේ ජීවිතියේ අකුසලය භාර ගන්නවා, බොහෝ පවු කරගන්නවා. හිස් පුරුෂය මේ දෘෂ්ඨිය ඔබට දීර්ඝ කාලයක් අහිත පිණිස දුක් පිණිස අවැඩ පිණිස අනර්ථය පිණිස ඒකාන්තයෙන්ම පවතිනවා” කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා.</p> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

දැන් බලන්න මේ බුදුරජාණන්වහන්සේගේ ප්‍රකාශනය. තථාගත බුදුරජාණන්වහන්සේ ජීවමාන වැඩ ඉන්න කාලයේදීම තමයි මේ සිද්ධිය සිදු වෙන්නේ. මේ සිද්ධිය සිදු වෙන්නේ සැවැත්තුවර ජේතවනාරාමයේ. එතැනදී තමයි මේක නිරවුල් කරන්නේ.

දැන් හොඳට බලන්න. මේ සිද්ධිය සාමාන්‍ය පොඩි සිද්ධියක් නොවෙයි. අනිත් හික්මුන් වහන්සේලාටත් මේ කථාව දැන ගන්න ලැබෙන හේතුව සාති භාමුදුරුවෝ මේ දෘෂ්ඨිය හැම තැනම පතුරුවලා තිබෙනවා. ඒ විදියට ප්‍රසිද්ධ වූ එකක් තමයි ඒ හික්මුන් වහන්සේලාට දැන ගන්න ලැබුණේ. උන්වහන්සේලාත් ගිහිල්ලා මේක විසඳන්න බැලුවා. පුළුවන් උනාද? නෑ. ඒකට හේතුව, ඔය භාමුදුරුවෝ කට කාර උනාට පස්සේ පරදින්න කැමති නෑ. බුදුරජාණන්වහන්සේ ඒ කාලයේ වැඩ හිටපු නිසා තමයි උන්වහන්සේගේ ගාවට මේ භාමුදුරුවෝ ගෙනියන්න පුළුවන් කම තිබෙන්නේ. දැන් මොහු බුදුරජාණන්වහන්සේගේ ධර්මය බාර ගත්තද? බාර ගත්තේ නෑ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ ජීවමාන වැඩ ඉන්න කාලයේත් උන්වහන්සේගේ සජීවී මිහිරි වූ වචනයෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ඒ මිහිරි වූ කට හඬින්ම කියපු දේ පිළිගත්තේ නැත්නම් උන්වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයෝ මෙව්වර කාලයක් රැකගෙන ආවා වූ මේ ත්‍රිපිටක ධර්මය අපි ශාස්තෘ ගෞරවයෙන් ඉදිරිපත් කළාට ශ්‍රද්ධාව තිබෙන අය හැර දෘෂ්ඨි තිබෙන අය පිළිගන්නේ නෑ. තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි ධර්මය කෙරෙහි මේ ධර්මය රැකපු ආරක්ෂා කරපු රහතන්වහන්සේලා කෙරෙහි ස්වාමීන්වහන්සේලා කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව ගෞරවය නිහතමානිත්වය තිබෙන අය පිළිගන්නවා හැර වෙන

කවුරුත් ඕවා පිළිගන්නේ නෑ. ගොරෝසු කර්කස කටුක අදහස් තිබෙන හිත් තිබෙන අය ඕවා බාර ගන්නේ නෑ. හේතුව තමන් කඩා වැටෙන නිසා. ඉතින් ඒ අයට කරන්න තිබෙන්නේ ඔය අවිච්ඡා ගහපු අයටයි පොත් ලියපු අයටයි පරිවර්තනය කරපු අයටයි බැණ බැණ ඉන්න එක තමයි. එතකොට වෙන්නේ අත්තානඤ්ච බණ්ඩ = තමන්ගේ ජීවිතයේ පවු වල තමන්ම භාර ගන්නවා. බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවසි = බොහෝ පවු රැස් කරගන්නවා. ‘කරන කලට පවු මිහිරිය මී සේ’ කියලයි කියන්නේ. පවු කරන වෙලාවට ඕක තේරෙන්නේ නෑ.

කාශ්‍යප බුදුරජාණන්වහන්සේගේ කාලයේත් හිටියා කියන දේ ඇහුවේ නැති භාමුදුරුවෝ කෙනෙක්. සෝධන රහතන්වහන්සේගේ මල්ලි, කපිල තෙරුන්වහන්සේ කාශ්‍යප බුදුරජාණන්වහන්සේගේ සාසනය නැතිවෙන්න හේතු කාරණා හදුවා. කියන දේ පිළිගන්නේ නෑ. තමන්ගේ වචනය ඉස්මතු කළා.

දැන් මේ සාති භික්ෂුවත් බුදුරජාණන්වහන්සේ කියපු දේ පිළිගන්නේ නෑ. ඒවගේ කෙනෙකුට බණ කීමෙන් වැඩක් වෙන්නේ නෑ, එයාගේ දෘෂ්ඨි අත හරින තාක් කල්. ඒ දෘෂ්ඨිය අත හැරලා දාලා හිත සුද්ද කරලා ඒක සනීප වෙනකම් ඒ හිතට වෙන එකක් දාන්න බෑ. අපි හිතමු ශරීරයට ලියක් හෝ ඇනයක් හෝ කට්ටක් වැදුනහම ඒක බාහිරෙන් ශරීරයට ආවට පස්සේ ඒකෙ මලකඩත් තිබෙනවා, කුණුත් තිබෙනවා, විසබ්ජත් තිබෙනවා. ඒවගේ දෙයක් ශරීරයට වැදුනට පස්සේ ඕක ගලවලා දැමීම ගමන් සනීප වෙනවද? නෑ. ඒක ගලවලා දාල ඒ ඇතිවිට තැන තවත් මලකඩ තැවරිලා තිබෙනවා නම් ඒවත් අයින් කරලා, ඒවාගේම එතැනින් විහිදිලා තිබෙන්නා වූ ඇතුලට කා වැදී තිබෙන්නා වූ යම් කිසි විස බීජයක් තිබෙනවා නම් ඒවත් අයින් කරලා ඒ තුවාලෙන් සනීප වෙලා ඒ සියල්ල ශරීරයෙන් අයින් වෙලා බැහැර වෙලා සම්පූර්ණ වෙනකම් එයා නිරෝගී කෙනෙක් වෙන්නේ නෑ. දෘෂ්ඨියක් වැදුනහමත් එහෙමයි. එයා ඒ දෘෂ්ඨිය අයින් කරලා ඒකෙන් ඉවත් වෙලා ඒක හොඳට යථා තත්වයට පත්වෙනකල්ම කවදාකවත්ම එයාගේ හිතට සම්පූර්ණ සනීපයක් නෑ. ඒක නිසා එවැනි කෙනෙකුට බණ දේශනා කරන්න ගියාට වැඩක් වෙන්නේ නෑ.

ඒක නිසා මේ සාති භික්ෂුවටත් බුදුරජාණන්වහන්සේ ධර්ම දේශනා කරන්නෙ නැතුව ඒ ස්වාමීන්වහන්සේ මුල් කරගෙන අසන්නා වූ පිරිසිදු සිත් තිබෙන අනිත් භික්ෂුන් වහන්සේලාට ධර්මය දේශනා කළා.

|                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>අට බො හගවා භික්ෂු ආමන්තෙසි -</p> <p>“තං කිං මඤ්ඤට්, භික්ඛවෙ, අපි නායං සාති භික්ෂු කෙවට්ටපුත්තො උස්මිකතොපි ඉමස්මි. ධම්මචිතයෙ”ති?</p> <p>“කිඤ්චි සියා හන්තෙ? නො හෙතං, හන්තෙ”ති.</p> <p>එවං වුත්තෙ,</p> | <p>භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂුන් ආමන්ත්‍රණය කරනවා.</p> <p>“මහණෙනි ඔබලා කුමක්ද සිතන්නේ? මේ සාති කියන භික්ෂුවට මේ සාසනයේ ධර්ම විනය පිළිබඳව පොඩි උණුසුමක්වත් ලැබිලා තිබෙනවද? හේතු එල ධර්මය පිළිබඳව පොඩි උණුසුමක්වත් ලැබිලා තිබෙනවද?”</p> <p>“ස්වාමීනි බුදුරජාණන්වහන්ස කොහොමද ඒක වෙන්නේ? එසේ නොවේ”.</p> <p>එලෙස කිවූ කල</p> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>සාති භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තො තුණ්භිභුතො මඬිකුභුතො පත්තක්ඛන්ධො අධොමුඛො පජ්ඣායන්තො අප්පට්භානො නිසීදි.</p> <p>අප් ඛො භගවා සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ටපුත්තං තුණ්භිභුතං මඬිකුභුතං පත්තක්ඛන්ධං අධොමුඛං පජ්ඣායන්තං අප්පට්භානං විදිත්වා සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ටපුත්තං එතදවොච -</p> <p>“පඤ්ඤායිස්සසි ඛො ත්වං, මොසපුරිස, එතෙන සකෙන පාපකෙන දිට්ඨිගතෙන. ඉධාහං භික්ඛු පටිපුච්ඡිස්සාමි”ති.</p> | <p>සාති භික්ඛුව කථා නැතිව මැලි වෙලා ශරීරය පහතට නමාගෙන මුහුණ බිමට හරවාගෙන නිශ්ශබ්දව කිසිවක් කියා ගත නොහැකිව සිටියා.</p> <p>බුදුරජාණන්වහන්සේ සාති භික්ඛුව කථා නැතිව මැලි වෙලා ශරීරය පහතට නමාගෙන මුහුණ බිමට හරවාගෙන නිශ්ශබ්දව සිටින පරාජිත ස්වභාවය දැකලා සාති භික්ඛුවට මේ අයුරින් ප්‍රකාශ කළා.</p> <p>“භිස් පුරුෂය ඔබ මේ ස්වකීය පාපි වූ දෘෂ්ඨියෙන්ම ප්‍රසිද්ධ වෙනවා. ඔබ සමාජයේ ඉස්මතුවෙලා පෙනෙන්නේ ප්‍රසිද්ධ වෙන්නේ තමන්ම ගේ ස්වකීය වූ පාපි වූ දෘෂ්ඨියෙන්”.</p> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

ඒක හරියටම හරි. අදත් සාති භාමුදුරුවෝ ප්‍රසිද්ධයි. මජ්ඣිමනිකායේ මහාතණ්භාසංඛය සූත්‍රයේ ඒ භාමුදුරුවන්ගේ නම තිබෙනවා. කුමක් නිසාද? ඒ පාපි දෘෂ්ඨිය නිසා. සමහරු ප්‍රසිද්ධියට කැමතියි. ප්‍රසිද්ධියට කැමති නිසා සමහරු එක එක දේවල් කරනවා. ඔතැන තිබෙන්නේ ආත්ම දෘෂ්ඨිය. ආත්ම තණ්හාව, ප්‍රසිද්ධ වීමේ හැඟීම, මාන්තය, කොඩියක් දමා ගැනීමේ ආසාව ඇතිවෙන්නේ ඔය ආත්ම දෘෂ්ඨිය ආවට පස්සේ. එහෙම උනහම නිහතමානී ගතිය අයින් වෙනවා. එතකොට වෙන්නේ තමන් ප්‍රසිද්ධ වෙලා තිබෙන්නේ යම් කිසි දෘෂ්ඨියකින් නම් ඒක අයින් කරපු ගමන් එයා අප්‍රසිද්ධ වෙනවා. ඒකට එයා කැමති නෑ. ඒක නිසා එයා තදට ඒක තියාගෙන ඉන්නවා. දෘෂ්ඨි හරිම හයානකයි. දෘෂ්ඨිය නැතිවෙන්න නම් සෝවාන් වෙන්න ඕනෑ. ඇත්තටම දෘෂ්ඨිය අතහැරෙන්නේ එතකොටයි. අද කාලේ සෝවාන් කියලා කියන අය සෝවාන් වෙලත් දෘෂ්ඨි තිබෙනවා කියලා කියනවා. ඒක ආර්ය සෝවාන් භාවයක් නොවෙයි. ඒක භිතා ගත්තු එකක්.

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>අප් ඛො භගවා භික්ඛු ආමන්තෙසි -</p> <p>“තුම්හෙපි මෙ, භික්ඛවෙ, එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාථ යථායං සාති භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තො අත්තනා දුග්ගහිතෙන අම්භෙ වෙච අබ්භාචික්ඛති, අත්තනාඤ්ච බණ්ඨි, බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසච්ඡි”ති?</p> <p>“නො හෙතං, හන්තෙ! අනෙකපරියායෙන භි නො, හන්තෙ, පටිච්චසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණං වුත්තං භගවතා, අඤ්ඤත්‍ර පච්චයා නත්ථි විඤ්ඤාණස්ස සම්භවො”ති.</p> | <p>භාග්‍යවත් බුදුරජාණන්වහන්සේ භික්ඛුන්ට ආමන්ත්‍රණය කරනවා.</p> <p>“මහණෙනි ඔබලාවත් දන්නවද මේ සාති භාමුදුරුවෝ කියන හැටියට බණක් මම කාට හරි දේශනා කළා කියලා. මේ භික්ඛුන් වහන්සේ අපිටත් දොස් කියවන, තමන්ගේ ජීවිතියේ පාපය හාරවා ගන්න බොහෝ පාපයන් එක්කාසු කරගන්න දෙයක් මේ කියන්නේ”?</p> <p>“ස්වාමීනි, අපි එහෙම දෙයක් අහලා නෑ, ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔබවහන්සේ දේශනා කරලා තිබෙන ධර්මය නොයෙක් ආකාරයෙන් විඤ්ඤාණය කියන එක පටිච්චසමුප්පන්න එකක්” කියලා භික්ඛුන් වහන්සේලා පිළිතුරු දෙනවා.</p> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                       |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>“සාධු සාධු, භික්ඛවෙ! සාධු බො මෙ තුම්භෙ, භික්ඛවෙ, එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාථ.</p> <p>අනෙකපරියායෙන හි වො, භික්ඛවෙ, පටිච්චසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණං චුත්තං මයා, අඤ්ඤත්‍ර පච්චයා නත්ථි විඤ්ඤාණස්ස සම්භවොති.</p> | <p>“සාධු සාධු මහණෙනි, ඒ වගේ ධර්මයක් නුඹලා දැනගෙන සිටිනවා නම් හොඳයි, ඒක යහපත්.</p> <p>මම නොයෙක් ආකාරයෙන් දේශනා කළේ විඤ්ඤාණය පටිච්චසමුප්පන්න බවයි”.</p> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

මේ විදියට බුදුරජාණන්වහන්සේ ඒ භික්ෂූන්වහන්සේලාගේ කථාව අනුමත කළා. හොඳට තේරුම් ගන්න, මේ තමයි සාස්තන දෘෂ්ඨියට පත් වෙච්ච හැටි. සියලුම දේවල් වෙනස් වෙනවා. රූප වෙනස් වෙනවා. වේදනා සංඤා සංඛාර වෙනස් වෙනවා. සාති භික්ෂුව බාර ගත්තේ විඤ්ඤාණය වෙනස් වෙන්නේ නෑ කියලා. එක තැනකින් වරද්ද ගත්තා. මේ සියල්ල වෙනස් වෙනවා කියන එක සම්පූර්ණයෙන්ම තේරුම් ගත්තා නම් (නිර්වාණය හැර) එතකොට තමයි නිවන කියන එකට පත්වෙන්නේ. බලන්න, මේ තමයි සසර රැඳෙන්න යන මාර්ග. මේ අපි කිව්වේ සාති භාමුදුරුවන්ගේ දෘෂ්ඨිය ගැනයි. මේ පින්වතුන් දෘෂ්ඨිගත වෙන්නේ නැතුව මේ දෘෂ්ඨිය මතක තබා ගන්න.

ඊළඟට බුදුරජාණන්වහන්සේ භික්ෂූන්වහන්සේලාට ධර්මය දේශනා කරනවා. ඇයි බුදුරජාණන්වහන්සේ භික්ෂූන්වහන්සේලාට ධර්මය දේශනා කරන්නේ? හේතුව, ඒ භික්ෂූන්වහන්සේලාගේ තිබෙනවා තථාගතයන් වහන්සේ කියන දේ පිළිගන්න හරි කීකරු ස්වභාවයක්.

මේ සූත්‍රය හරි දිගයි. නමුත් අපි එක්තරා ප්‍රදේශයක් එක්තරා ප්‍රමාණයක් කියාගෙන යනවා.

|                                                                                                   |                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>“යං යදෙව, භික්ඛවෙ, පච්චයං පටිච්ච උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, තෙන තෙනෙව විඤ්ඤාණංත්වෙව සඬ්ඛං ගච්ජති.</p> | <p>“මහණෙනි, යම් කිසි ප්‍රත්‍යයක් නිසා හේතු කොටසක් නිසා යම් කිසි විඤ්ඤාණයක් පහළ වෙනවද හටගන්නවද ඇතිවෙනවද ඒ හේතුවෙන් තමයි ඒ විඤ්ඤාණය නම් කරන්නේ.</p> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

මේකට උදාහරණයක් කියනවා නම් කොස් ගහේ ගෙඩියක් හැඳෙනවා. එතකොට ඒ ගෙඩියට කියන්නේ කොස් ගෙඩිය කියලා. පොල් ගහේ ගෙඩියක් හැඳෙනවා. ඒකට කියනවා පොල් ගෙඩිය කියලා. කොස් ගෙඩිය නම් කරන්නේ කොස් ගහ ඇඳවලා. පොල් ගෙඩිය නම් කරන්නේ පොල් ගහ ඇඳවලා. ඒ ගෙඩිය හට ගන්න ප්‍රත්‍යය වූ දේට අයිති නම් එකතු කරනවා. නමුත් කළුපොල් මාලුව කියන තැනදී නම් ප්‍රධාන වශයෙන් උයන්නේ කොස් ඇට. එතැනදී නම් උයන දේ ඒකෙ නමට කිසිම සම්බන්ධයක් නෑ. කලාතුරකින් මේ වගේ දේවල් තිබෙනවා, නමුත් බොහෝ වෙලාවට හේතුවෙන් තමයි නම් කරන්නේ. නමුත් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන කථාව මේකට සම්බන්ධ නෑ. බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කරන්නේ මෙහෙමයි.

යම් කිසි හේතුවකින් හටගන්නා විඤ්ඤාණයක් ගැන ප්‍රකාශ කරනවා නම් ඒ විඤ්ඤාණයත් ඒ හේතුවේ නමින් තමයි කියන්නේ.

|                                                                                               |                                                                                                                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>වක්බුඤ්ඤා පටිච්ච රූපෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං,<br/>වක්බුච්ඤ්ඤාණංත්වෙව සඬබ්බං ගච්ඡති;</p>      | <p>ඇස නිසාත් රූපය නිසාත් ඒ දෙකේ ආධාරයෙන් විඤ්ඤාණය පහළ වෙනවා. ඒක වක්බු විඤ්ඤාණය කියලා ප්‍රසිද්ධියට පත්වෙනවා.</p> |
| <p>සොතඤ්ඤා පටිච්ච සද්දෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං,<br/>සොතවිඤ්ඤාණංත්වෙව සඬබ්බං ගච්ඡති;</p>         | <p>කනත් ශබ්දයත් හේතු කරගෙන විඤ්ඤාණයක් උපදිනවා. ඒකට කියනවා සෝත විඤ්ඤාණය කියලා.</p>                               |
| <p>සානඤ්ඤා පටිච්ච ගන්ධෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං,<br/>සානවිඤ්ඤාණංත්වෙව සඬබ්බං ගච්ඡති;</p>         | <p>නාසයයි ගන්ධයයි නිසා විඤ්ඤාණයක් පහළ වෙනවා. ඒකට කියනවා සාණ විඤ්ඤාණය කියලා.</p>                                 |
| <p>ජීවිහඤ්ඤා පටිච්ච රසෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං,<br/>ජීවිහවිඤ්ඤාණංත්වෙව සඬබ්බං ගච්ඡති;</p>       | <p>දිවත් රසයත් නිසා විඤ්ඤාණයක් පහළ වෙනවා. ඒකට කියනවා ජීවිහා විඤ්ඤාණය කියලා.</p>                                 |
| <p>කායඤ්ඤා පටිච්ච ථොට්ඨබ්බෙ ව උප්පජ්ජති<br/>විඤ්ඤාණං, කායවිඤ්ඤාණංත්වෙව සඬබ්බං<br/>ගච්ඡති;</p> | <p>කය නිසාත් ථොට්ඨබ්බය නිසාත් විඤ්ඤාණයක් පහළ වෙනවා. ඒකට කියනවා කාය විඤ්ඤාණය කියලා.</p>                          |
| <p>මනඤ්ඤා පටිච්ච ධම්මෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං,<br/>මනොවිඤ්ඤාණංත්වෙව සඬබ්බං ගච්ඡති.</p>          | <p>මනස නිසාත් ධර්ම ස්වභාවයන් නිසාත් පහළ වෙනවා විඤ්ඤාණයක්. ඒක මනෝ විඤ්ඤාණය කියන සංඛ්‍යාවට යනවා.</p>              |

දැන් බලන්න, මෙතැන තිබෙන්නේ හේතුවකින් හටගත්ත දේ. සාති භික්ෂුව කිව්වේ එකම විඤ්ඤාණය තමයි හවයෙන් හවයට සැරිසරන්නේ කියලා. අපි පටිච්චසමුප්පාද කථාවට යන්නේ නැතුව සාති භික්ෂුව භිතපු විදියට භිතුවොත්, දැන් මම රූපයක් බලනවා. ඒ රූපය බලන්නේ මොන විඤ්ඤාණයෙන්ද? වක්බු විඤ්ඤාණයෙන්. දැන් අපිට වෙනත් සද්දයක් ඇහෙනවා. එතකොට මේ විඤ්ඤාණය එතැනට යනවා. සාති භික්ෂුව කියන විදියට අහන්න වෙන්නෙත් බලන්න වෙන්නෙත් ගඳ සුවඳ විඳින්න වෙන්නෙත් ඔක්කොම කරන්නේ එකම විඤ්ඤාණයෙන්. ඒ විඤ්ඤාණයම තමයි විපාක විඳින්නෙත්, හවයෙන් හවයට යන්නෙත් එකම විඤ්ඤාණයමයි. දැන් අපි රූප වාහිනියක් දිහා බලාගෙන ඉන්න ගමන් අහනවා. අහගෙන ඉන්න ගමන්ම කනවා. එතකොට කන්නෙත් අහන්නෙත් බලන්නෙත් ඔක්කොම කරන්නේ එකම විඤ්ඤාණය කියලා හිතෙන්න පුළුවන්. ඒ කුමක් නිසාද? ධර්මය දන්නේ නැති ගතිය නිසයි. පටිච්චසමුප්පාද ධර්මය සපර්ෂ වෙච්ච නැති නිසයි.

ධර්මය නොදන්නා කම හයානකයි කියලා කියන්නේ, අපි අනිත්‍යයයි දුකයි අනාත්මයි කියලා දැක්කොත් නේද නිවන් දකින්නේ? එක බණක තිබෙනවා මෙන්න මෙහෙම. එක ධර්ම දේශනාවක් මට check කරන්න කියලා එවලා තිබුණා. ලෝකයේ භාමුදුරුවරු ඉන්නවා බණ දේශනා කරන. මම විතරක් නොවෙයි. හොඳ සත්පුරුෂ භාමුදුරුවරුන්ගේ බණ අහන්න. ඒ ස්වාමීන්වහන්සේලාගේ බණ හරි හොඳයි. නමුත් අසත්පුරුෂ අයගේ බණ නම් කන මායිමට ගන්න එපා. හරි විනාසයක්.

විනාසය කියලා කියන්නේ ඒ අහන වෙලාවත් අපරාදයක්. මම මේක ඇහුවේ බණ අහන්න ඕනේ නිසා නොවෙයි. එක්කෙනෙක් check කරලා එවන්න කියලා තිබුණ නිසා.

ඒ එක දේශනාවක තිබෙනවා මෙහෙම. සංස්කාරයන්ගේ තිබෙන්නා වූ අනිත්‍ය දුක්ඛ අනාත්ම ස්වභාවය දකින්නේ එල සිතෙන් කියලා. හොඳට බලන්න, සංස්කාරයන්ගේ තිබෙන්නා වූ සුක්ඛ වූ අනිත්‍යය වූ දුක්ඛ වූ අනාත්ම වූ ස්වභාවයන් දකින්නේ, වේදනාවේ අනිත්‍ය දුක්ඛ අනාත්මය හොඳට දකින්නේ උපේක්ෂා සහගතව ගියා වූ එල සිතෙන් කියලා. තවත් දේවල් මිශ්‍ර කරලා තිබුණා නමුත් මම මේ කියන්නේ මේ පින්වතුන්ට ප්‍රමාණවත් කොටස පමණයි. ඒක වැරදියි. එල සිතට අරමුණු වෙන්නේ නිවන පමණයි. මාර්ග සිත කියන්නේ නිවන් දකින හිතක්. එල සිත කියන්නේ නිවන් අරමුණු කරන සිත. ඉස්සෙල්ලාම නිර්වාණ ධාතුව හප්පා ගන්න ඇතුල් වෙන තැන තමයි ‘මාර්ග සිත’. ඒ ඇතුල් වෙච්ච තැන තිබෙන්නා වූ ශාන්ත ගතිය සුන්දර ගතිය විඳින්නා වූ සිතට කියන්නේ ‘එල සිත’ කියලා. මාර්ග සිතෙකුත් එල සිතෙකුත් දෙකෙන්ම අරමුණු කරන්නේ නිර්වාණ ධාතුවයි, අසංඛත ධාතුවයි, කිසිම හේතු එල ධර්මයක් නැති එකම ශාන්ත වූ සුන්දර වූ නිර්වාණ ධාතුවයි.

අනිත්‍ය දුක්ඛ අනාත්ම තිබෙන්නේ සංස්කාර ධර්ම අස්සේ. හේතු එල ධර්මයන් අස්සේ. නිර්වාණ ධාතුව දකින ‘මාර්ග සිත’ හේතු එල ධර්ම දකින්නේ නෑ. ‘එල සිත’ හේතු එල ධර්ම දකින්නේ නෑ. මාර්ග සිතෙකුත් එල සිතෙකුත් දකින්නේ හේතු එල නැති, අනිත්‍ය දුක්ඛ අනාත්ම නැති, එකම එක ශාන්ත වූ අසංඛත ධාතූ ධර්මයක් පමණයි දකින්නේ. නමුත් අර වගේ බණක් ප්‍රසිද්ධ කෙනෙක් කියලා තිබුණා.

ඒක නිසා තමයි කියන්නේ හොඳට ධර්මය තේරුම් ගන්න. බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කළේ අනිත්‍ය දුක්ඛ අනාත්ම තිබෙන්නේ සංස්කාර ධර්මයන්ගේ. හේතුවෙන් හට ගත්ත දේක තමයි අනිත්‍යය තිබෙන්නේ. හේතුවෙන් හටගත්ත දේක තමයි අනාත්මය තිබෙන්නේ. නිර්වාණ ධර්මය හේතුවෙන් හටගත්ත එකක්ද? නෑ, ඒක අසංඛතයි. ඒකෙ දුක්ඛයක් තිබෙනවද? නෑ. ආත්ම ස්වභාවයක් තිබෙනවද? නෑ. ඒක නිසා ‘මාර්ග සිත වලට’ ‘එල සිත වලට’ අනිත්‍ය දුක්ඛ අනාත්ම උපේක්ෂාවට දැනෙන්නෙත් නෑ, සතුටට දැනෙන්නෙත් නෑ, දුකට දැනෙන්නෙත් නෑ, කොයි විදියකටවත් දැනෙන්නෙත් නෑ. ඊට මෙහා පැත්තේ තිබෙන සිත් වලට නම් ජේත්ත පුළුවන්, ඒවා නිවන් අරමුණු කරන සිත් නොවෙන නිසා.

ඊළඟට මේ විඤ්ඤාණය පහළ වෙච්ච හැටි බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කරනවා. ඒ තමයි විඤ්ඤාණය හේතුවක් නිසා හටගන්නවා. ඒ හේතුවේ නම ගන්නවා. සාති භික්ෂුවගේ දෘෂ්ඨිය තමයි අර එකම එකම විඤ්ඤාණයක් සැරිසරනවා කියන එක. බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කරන්නේ විඤ්ඤාණය පටිච්චසමුප්පන්නයි කියලා. කවදාකවත් වක්බු විඤ්ඤාණය සෝත විඤ්ඤාණයක් වෙන්නේ නෑ.

ඊට පස්සේ බුදුරජාණන්වහන්සේ හරි ලස්සන උපමා ටිකක් දේශනා කරනවා.

|                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                        |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>“සෙය්‍යරාපි, භික්ඛවෙ, යං යදෙව පටිචයං පටිචව අග්ගි ජලති තෙන තෙනෙව සඬබ්‍යං ගච්ඡති.</p> <p>කටයඤ්ච පටිචව අග්ගි ජලති, කටයග්ගිත්වෙව සඬබ්‍යං ගච්ඡති;</p> | <p>“මහණෙනි යම් කිසි ප්‍රත්‍යයක් නිසා ගින්නේ දැල්වේද, ඒ ඒ හේතුවේ නමින් තමයි ඒ ගින්නේ දැල්වීමට යන්නේ.</p> <p>එකතු කරගත්ත දර ආදිය නිසා ගින්නේ පත්තු කරනවා. ඒකට කියනවා දර ගින්න කියලා.</p> |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                      |                                                                                              |
|--------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|
| සකලිකඤ්ච පටිච්ච අග්ගි ජලනි,<br>සකලිකග්ගිත්වෙව සඬ්ඛං ගච්ඡති;                          | එකතු කරගන්නා වූ පොතු නිසා හට ගන්නා වූ ගින්නේදර වලට කියනවා පොතුනිසා හටගත් ගින්නේදර කියලා.     |
| තිණඤ්ච පටිච්ච අග්ගි ජලනි, තිණග්ගිත්වෙව සඬ්ඛං ගච්ඡති;                                 | තණකොළ නිසා හටගත් ගින්නට කියනවා තණ ගින්න කියලා.                                               |
| ගොමසඤ්ච පටිච්ච අග්ගි ජලනි,<br>ගොමසග්ගිත්වෙව සඬ්ඛං ගච්ඡති;                            | ගොම නිසා හටගන්නා ගින්නට කියනවා ගොම ගින්න කියලා.                                              |
| ථුසඤ්ච පටිච්ච අග්ගි ජලනි, ථුසග්ගිත්වෙව සඬ්ඛං ගච්ඡති;                                 | දහයිසා නිසා ඇතිවෙන ගින්නට කියනවා දහයිසා ගින්න කියලා.                                         |
| සඬ්ඛකාරඤ්ච පටිච්ච අග්ගි ජලනි,<br>සඬ්ඛකාරග්ගිත්වෙව සඬ්ඛං ගච්ඡති.                      | කුණු රොඩු නිසා ඇතිවෙන ගින්නට කියනවා කුණු රොඩු නිසා හටගත් ගින්න කියලා.                        |
| එවමෙව ඛො, භික්ඛවෙ, යං යදෙව පච්චයං පටිච්ච උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, තෙන තෙනෙව සඬ්ඛං ගච්ඡති. | ආන්න ඒ වගේ යම් කිසි හේතුවක් නිසා විඤ්ඤාණයක් පහළ වේද ඒ හේතුවේ නමින් තමයි විඤ්ඤාණය හඳුන්වන්නේ. |

කොස් ගහෙන් පහළ වෙච්ච ගෙඩිය කොස් ගෙඩිය, දෙල් ගහේ ගෙඩිය දෙල් ගෙඩිය වගේ. බුදුරජාණන්වහන්සේ මේ නිර්වාණයට සත්වයා ඇතුල් කරන්නේ, නිර්වාණය පැත්තට හරවන්නේ හැම වේලාවේම හේතු එල ධර්ම කෙටියෙන් හෝ මධ්‍යම වශයෙන් හෝ විස්තාර වශයෙන් හෝ ප්‍රකාශ කරමින්. ඊළඟට බුදුරජාණන්වහන්සේ ශරීරය දක්වලා භික්ෂුන්වහන්සේලාගෙන් මෙසේ ප්‍රශ්න කරනවා.

|                                                              |                                                                |
|--------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|
| “භූතමීදන්ති , භික්ඛවෙ, පස්සථා”ති?                            | “මහණෙනි මේ සිදුවෙලා තිබෙන දේ දකිනවද? මේ පංචස්කන්ධය ජේතවද?”     |
| “එවං, භන්තෙ”.                                                | “ජේතවා ස්වාමීනි”                                               |
| “තදාභාරසම්භවන්ති, භික්ඛවෙ, පස්සථා”ති?                        | ඒක පහළ වෙලා තිබෙන්නේ ආහාර හේතුවෙන් බව දන්නවද?                  |
| “එවං, භන්තෙ”.                                                | “එහෙමයි ස්වාමීනි”                                              |
| “තදාභාරනිරොධා යං භූතං, තං නිරොධධම්මන්ති, භික්ඛවෙ, පස්සථා”ති? | “ ඒ ආහාරය නැති වෙන විට ඒ හටගත් දේ නැති වෙන බව දකිනවද?”         |
| “එවං, භන්තෙ”.                                                | ‘එහෙමයි ස්වාමීනි දකිනව’ කියලා භික්ෂුන්වහන්සේලා පිළිතුරු දෙනවා. |

බුදුරජාණන් වහන්සේ ඊළඟට පංච උපාදානස්කන්ධය පිළිබඳව එය වෙනස් වී යන ආකාරයත් එය හේතුවකින් හටගෙන තිබෙන ආකාරයත් කියලා දෙනවා. බුදුරජාණන්වහන්සේ සාති කියන භික්ෂුවගේ ඒ දෘෂ්ටියට පහර දෙනවා පමණක් නොවෙයි උන්වහන්සේ ඒක උපයෝගී කරගෙන විශේෂ ධර්ම කාණ්ඩයක් මතු කරලා ගන්නවා. ඒක තමයි බුදුරජාණන්වහන්සේගේ කරුණා ගුණය.

**ප්‍රශ්නයක්** - ස්වාමීන්වහන්ස සිත් 89 දෙපස් විඤ්ඤාණය අයිත් උනහම තව සිත් 79 තිබෙනවා. ඒවා අයිති වෙන්නේ මනෝ විඤ්ඤාණයටද?

**පිළිතුර** - දෙපස් විඤ්ඤාණය කියලා කියන්නේ

1. කුසල විපාක අකුසල විපාක වශයෙන් වක්ඛු විඤ්ඤාණ දෙකක් තිබෙනවා.
2. කුසල විපාක අකුසල විපාක වශයෙන් සෝත විඤ්ඤාණ දෙකක් තිබෙනවා.
3. කුසල විපාක අකුසල විපාක වශයෙන් සාණ විඤ්ඤාණ දෙකක් තිබෙනවා.
4. කුසල විපාක අකුසල විපාක වශයෙන් ජීව්හා විඤ්ඤාණය දෙකක් තිබෙනවා.
5. කුසල විපාක අකුසල විපාක වශයෙන් කාය විඤ්ඤාණය දෙකක් තිබෙනවා.

මෙතැන ඔක්කොම තිබෙනවා විඤ්ඤාණ 10 ක්. ඒ විඤ්ඤාණ 10 හැර අභිධර්ම විග්‍රහය අනුව බැලුවහම තව තිබෙනවා සිත් 79. දැන් අපි ඉස්සෙල්ලා කියපු දහයේ තිබෙන්නේ වක්ඛු සෝත සාණ ජීව්හා කාය විතරයි. මනස ගැන කියලා කියලා නෑ. අනිත් සිත් 79 ඔක්කොම ටික ‘මනෝධාතු’ සහ ‘මනෝ විඤ්ඤාණ ධාතු’.

ඒ මනෝ ධාතු සහ මනෝ විඤ්ඤාණ ධාතු වෙන නම් වලින් තමයි හඳුන්වන්නේ. ඒකට මනෝ විඤ්ඤාණය කියලා කියන්නේ නෑ. ඒක නිසා මිනිස්සුන්ට මනෝ විඤ්ඤාණය කියන එක පටලැවෙනවා. මිනිස්සුන්ට confusion එකක් ඇතිවෙනවා. ඒක හොඳ නෑ.

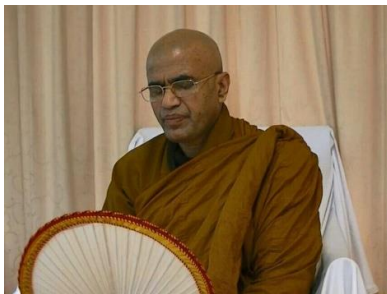
දැන් බලන්න සෝමනස්ස සහගත දිට්ඨි ගත සම්ප්‍රසුක්ත අසංඛාරික සිත් මනෝ විඤ්ඤාණයක්. ඒ අකුසල් සිත් 12 පළවෙති ලෝභ මූල සිත් මනෝ විඤ්ඤාණය නමින් නොවෙයි එතැන පෙනී හිටින්නේ. කුසල් සිතුවත් මනෝ විඤ්ඤාණ. ධ්‍යාන සිතුවත් මනෝ විඤ්ඤාණ.

**ප්‍රශ්නය** - ස්වාමීන්වහන්ස වක්ඛු විඤ්ඤාණය කියන එක පහළ වෙන්න ඇසයි රූපයයි මනසයි තුනම එකතු වෙලා නේද විඤ්ඤාණය ඇති වෙන්නේ ‘තිණ්ණං සඬගති එස්සො’ කියන තැන..?

**පිළිතුර** - ඒක තමයි විඤ්ඤාණය කියලා කියන්නේ. වක්ඛුඤ්ච පටිච්ච රූපෙ ව කියලා ඒ දෙක නිසා පහළ වෙන තුන්වෙනි කැල්ල තමයි විඤ්ඤාණය කියලා කියන්නේ. එතැන තුනක් තිබෙනවා. ඇසයි රූපයයි හිතයි. ඒ තුන්දෙනාගෙන් හිත නම් කරන්නේ හේතුවක් එක්කාපු කරලා = වක්ඛුඤ්ච පටිච්ච රූපෙ ව උප්පජ්ජති වක්ඛු විඤ්ඤාණං. තිණ්ණං සඬගති එස්සො. එස්සපච්චයා වෙදනා.

පළමුවෙනි කොටස අවසානයයි. තෙරුවන් සරණයි!

සාධු! සාධු! සාධු!



ඉහත සඳහන් ධර්ම දේශනාව අති පූජ්‍ය හන්තේ ජිනාලංකාර ස්වාමීන්වහන්සේ විසින් දේශිතයි.